

Vehhabî meselesinin insanlık âlemindeki kökleri

İkinci Nükte

Şu Vehhâbî meselesinin âlem-i İslâmın an'anesi itibâriyle nasıl ki üç esası var; öyle de, âlem-i insâniyet itibâriyle dahi üç esâsı vardır:

Birincisi: Ehl-i dünyanın ve maddî tarihin nazarıyla, nev-i beşerin hayat-ı içtimâiyesi noktasında bakılsa, görülüyor ki hayat-ı içtimâie-i siyâsiye itibâriyle, beşer, birkaç devri geçirmiş. Birinci devri vahşet ve bedevîlik devri, ikinci devri memlûkiyet devri, üçüncü devri esir devri, dördüncüsü ecir devri, beşincisi mâlikiyet ve serbestiyet devridir.

Vahşet devri dinlerle, hükûmetlerle tebdil edilmiş; nim-medeniyet devri açılmış. Fakat, nev-i beşerin zekîleri ve kavîleri, insanların bir kısmını abd ve memlûk ittihaz edip, hayvan derecesine indirmişler.

Sonra bu memlûkler dahi bir intibâha düşüp, gayrete gelerek, o devri esir devrine çevirmişler; yani, memlûkiyetten kurtulup, fakat "El-hükmü lilgâlib" [Galip olan hükmeder] olan zâlim düsturuyla yine insanların kavîleri zayıflarına esir muâmelesi yapmışlar.

Sonra, İhtilâl-i Kebîr gibi çok inkılâplarla, o devir de ecîr devrine inkılâp etmiş. Yani, zenginler olan havas tabakası, avâm ve fukarâyı ücret mukâbilinde hizmetkâr ittihaz etmesi, yani sermaye sahipleri ehl-i sa'yi ve ameleyi küçük bir ücrete mukabil istihdam etmeleridir. Bu devirde sû-i istimâlât o dereceye vardı ki, bir sermâyedar, kendi yerinde oturup, bankalar vâsıtasıyla bir günde bir milyon kazandığı halde; bir bîçare amele, sabahtan akşama kadar, tahte'l-arz mâdenlerde çalışıp, kut-u lâyemût derecesinde, on kuruşluk bir ücret kazanıyor. Şu hâl, müthiş bir kin, bir iğbirar verdi ki, avâm tabakası havâssa ilân-ı isyan etti. Şu asrın tâbiriyle, sosyalistlik, bolşeviklik sûretinde, evvel Rusya'yı zîr ü zeber

edip, gezer Harb-i Umûmiden istifade ederek, her yerde kök saldılar. Şu bolşevizm perdesi altındaki kıyâm-ı avâm, havâssa karşı bir kin ve bir tezyif fikrini verdiğiinden, büyüklere ve havâssa âit medâr-ı şeref herşeyi kırmak için bir cesâret vermiş.

İkinci Esas: Şu asır, menfî milliyeti çok ileri sürdü. Anâsır-ı İslâmiye hiç muhtaç olmadığı halde, şu milliyet fikrine körü körüne sarıldılar. Menfî milliyet ise, mukaddesât-ı dîniyeye hürmetkâr olamıyor; bahaneler buldukça ilişmek istiyor.

Üçüncü Esas: Sükût...

Üçüncü Nükte

Meslekler, mezhebler ne kadar bâtil da olsalar, içinde ukde-i hayatiyesi hükmünde bir hak, bir hakikat bulunur. Eğer âsârına ve neticelerine hükmeden hak ve hakikat ise ve menfî cihetleri müsbet cihetlerine mağlûp ise, o meslek haklıdır. Eğer içindeki hak ve hakikat, neticelere hükmedemiyor ve menfî ciheti müsbet cihetine galebe ediyorsa, o meslek bâtildir. Onun ehli, ehl-i bid' a ve dalâlet olur.

İşte bu kâideye binâen, âlem-i İslâmdaki ehl-i bid'a fırkalarına bakılsa görülüyor ki, her biri bir hakka istinad edip gitmiş. Fakat, menfî ciheti ya garaz, ya inat gibi bir sebeple, o mesleğin âsârı dalâlet hesâbına çalışmıştır. Meselâ, Şîalar Kur'ân'ın emrine imtisâlen Ehl-i Beytin muhabbetini esas tutup, sonra intikâm-ı milliye cihetinden bir garaz gelerek, meşrû muhabbet-i Ehl-i Beytin âsârını zapt ederek; Sahâbe ve Şeyheynin buğzuna binâ edip, âsâr göstermişler; "Lâ lihubbi Aliyyin, bel libuğzi Umer (Ömer)" [Maksat Hazret-i Ali'ye sevgi değil, Hazret-i Ömer'e duyulan kindir." olan darb-ı meseline mâsadak olmuşlar...

Mektubat, s. 617, eski s. 353